

ønsker at kunne fremføre nogle Bemærkninger om til Indledning af Diskussionen, er Spørgsmaalet om, hvorvidt den bestaaende Lovgivning om Digevæsenet, og hvad dermed staar i Forbindelse, maatte have saadanne Mangler og saaledes trænge til nærmere Udvikling, at det maa billiges, at Lovgivningsmagten uden Hensyn til den ydre Anledning, der er kommen tilstede, sætter sig i Bevægelse for at skaffe yderligere Lovbestemmelser. Dette Spørgsmaal vil jeg besvare bekræftende, og jeg har derfor modtaget nærværende Lovforslag med megen Interesse. Lovforslaget giver Regler for Landets naturlige Værn, og det regulerer Tilveerbringelsen og Vedligeholdelsen af Diger, det er Lovforslagets tvende Emner, som jeg nu skal gaa over til at omtale. Hvad det Første angaar, de naturlige Værn, da have vi for een Art af disse, nemlig for Klitterne, som bekendt en udviklet Lovgivning, nemlig Loven af 29de December 1867 om Sandflugtens Dæmpning. Denne Lov tilsigter ganske vist nærmest Beskyttelse mod Sandflugt, men det er ubestrideligt, at Klitterne tillige tjene til Beskyttelse mod Oversvømmelse fra Havet, og jeg tør forudsætte, at nærværende Lovforslag, skøndt det i sin Slutningsparagraf ikkun undtager Kjøbenhavn og Færøerne fra sit Omraade, dog ikke skal anses for anvendeligt paa de meget store Kyststrækninger af vort Land, som beskyttes af Klitter, navnlig Hjørring, Thisted, Ringkøbing Amt og en Del af Ribe Amt. Jeg nævner Klitlovgivningen tillige for at fremhæve, at der i den findes nedlagt Principer, som ikke ere blevne bragte i Anvendelse i det foreliggende Lovforslag; jeg sigter derved til Statens Deltagelse i at udrede Udgifterne ved Beskyttelsesmidlerne. Vi have endvidere Loven af 23de Januar 1862 om borttagelse af Sten osv. fra Forstranden; denne Lov beskæftiger sig imidlertid ikke direkte med Midler til at beskytte de naturlige Værn, den har nærmest et andet Formaal, nemlig at give den Private Midler i Hænde til at beskytte Stranden udenfor sine Jorder; den kan have nogen Betydning for Bevarelsen af Kysten, men ligger dog fjernere. At man nu vil indføre Lovregler for at beskytte Kystens naturlige Værn mod Havet, tror jeg formentlig kun maa billiges, men om Forslagets Regler i Detaillen bør adopteres, vil blive Gjenstand for nærmere Overveelse. De naturlige Værn — jeg vil ikke gjerne med Lovforslaget kalde Banke, Skrænter, Dyrer o. desl. for Diger — bør ganske vist bevares i samme Udstrækning som hidtil, forsaavidt de tjene til Beskyttelse mod Oversvømmelse.

At ulige større Interesse er imidlertid det egentlige Digevæsen. For de egentlige Digers Vedkommende have vi, som i Motiverne sagt, kun en eneste Lovbestemmelse, nemlig Pl. af 6te Juni 1848; denne Lovbestemmelse trænger til nærmere Udvikling, og det ikke alene af de Grunde, der ere anførte Motiverne. Jeg kan nemlig ikke være

enig med Motiverne, forsaavidt de have opstillet det som tvivlsomt, om en Grundeier kan tvinges til at tage Del i Udgifterne ved Anlæg af et Dige, som en Anden ønsker at anlægge over hans Grund. Man kan utvivlsomt ikke tvinges dertil; man skal taale Anlægget, men man kan ikke tvinges til at deltage i Udgifterne ved Opførelsen, ligesaa lidt som man kan tvinges til at tage Del i Udgifterne til Vedligeholdelsen af et saadant Dige, hvilket Sidste udtrykkelig er sagt i Plakaten. Dette har hidtil været en væsentlig Hindring for Fremme af nyttige Digeforetagender, og det maa anses for meget ønskeligt, at denne Hindring fjernes. Ved de Digeforetagender, der ere mig bekendte, har det virket ikke lidet hæmmende, at Enkelte, der være imod Anlægget af Diget, have negtet at tage Del i Udgifterne; ikke saa meget fordi man derved mistede disse enkelte Uvilliges Bidrag, men navnlig fordi deres Uvillighed fristede Andre, der vel vilde have Diget, men helst vilde være frie for Udgifterne, til at holde sig tilbage i det Saab, at det dog vilde komme i Stand alligevel, idet de, der havde været ivrige for at bringe Sagen frem, ogsaa vilde underkaste sig at betale tillige for de Andre. Ophævelsen af denne Mangel ved Plakaten 6te Juni 1848 skal jeg altsaa anse for et væsentligt Fremskridt, og om Lovforslaget ikke indeholdt andre Bestemmelser end § 29, 2det Stykke, vilde jeg, hvad jeg i Øvrigt overhovedet vil gjøre, meget anbefale dets Fremme.

Lovforslaget gaar imidlertid meget videre. Det indskrænker sig ikke til at fjerne de bestaaende Hindringer for nyttige Digeforetagender, Lovforslaget bygger ikke videre paa den gjældende Lovgivning under Tilslutning til den, men det opstiller et ganske nyt Princip. Det vil se indført en helt ny Ordning, bygget paa det Princip at sætte Digevæsenet, og hvad dermed staar i Forbindelse, under Statens Ledelse og under Statens Tilsyn, og ikke, saaledes som den gjældende Lovgivning gjør, overlade det til Kommunen og Privates Sammenlutning at bringe Diger istand, bortryddende de Hindringer, der nu ere hæmmende for deres Anlæg. Lovforslaget indfører Statstilsyn under Benyttelse af Landvæsenkommissioner, Bestillingsmænd, en ny kommunal Myndighed og en særlig Funktionær for hele Landet. Til Bedømmelse af dette fuldstændig nye Princip, med hvilket der ikke er fulgt nogen Anærfjendelse af en Forpligtelse for Staten til pæfuntært at træde stillende og fremmede til for saadanne Digeanlægs Vedkommende, som de nærmest Interesserede ikke kunne overkomme, antager jeg, at Diskussionen ved nærværende og de følgende Behandlinger vil levere Materiale. Svorpaa Principet er bygget, er jo sagt i Motiverne. Statsinteressen gjøres gjældende dels af Hensyn til en mulig Afgang i Statsindtægten ved Afgang i Hartkorns- og Gammelskat, dels af Hensyn til, at Erfaringen har vist, at man, naar en Stormflod har anrettet større Ulykker,